

חגיגה בשולחן שבת

מס' 65

פרשת וישלח

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו ל**חוויה חינוכית מעצימה**, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך **העשרת השיח התורני** בשולחן שבת. לפניכם 3 "מערכים" לשולחן שבת.

סעודה ראשונה מחנה - לשון זכר או נקבה?

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כתוב בפרשה: "וַיֹּאמֶר אִם יָבֹא עֲשׂוֹ אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָד וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִיטָה" (לב, ט) נשאלת השאלה: **מדוע נכתב 'הָאֶחָד' בלשון נקבה, הרי 'הַמַּחֲנֶה' הוא לשון זכר?**

שלב 1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

- נשאל את הילדים האם המילה 'מחנה' יכולה לשמש גם ללשון נקבה?
- האם מצינו מקורות נוספים שבהם כתובה המילה 'מחנה' בלשון נקבה?

שלב 2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- רש"י:** המילה מחנה משמשת גם בלשון זכר וגם בלשון נקבה (כדוגמת מילים נוספות שמשמשות גם בלשון זכר וגם בלשון נקבה, כדוגמת שמש, רוח, אש). בלשון נקבה, כגון 'אם תִּחַנֶּה עָלַי מַחֲנֶה', בלשון זכר כגון 'וַיֹּאמֶר מִי לָךְ כָּל הַמַּחֲנֶה הַזֶּה'.
- חזקוני:** מחנה הוא לשון זכר, **כאן קרא לו בלשון נקבה, על שם אחת מהאמהות.**
- רש"ר הירש:** בדרך כלל מחנה הוא לשון זכר, אולם **באופן חריג כאן, כשמדובר באבדן חיים ובהשמדה ללא רחמים, מתייחס אליו יעקב בלשון נקבה, באנחה**
- הנצי"ב מוולוז'ין:** מחנה הוא לשון זכר, אולם **בפסוק זה התייחס יעקב לתוצאה, שאם עשו ילחם בהם ויכה אותם יהיה המחנה החלש יותר בראש לפניו והוא יהיה מוכה. ועל כן אמר בלשון נקבה, שהעמיד את המחנה החלש בראש.**
- רבי יעקב קמינצקי:** למילה מחנה יש שני פירושים: א. **השטח שבו נמצאים האוהלים. ב. בני המחנה.** יעקב התכוון שכשיבוא עשו, הוא יגיע אל המקום, ועל כך כיוון בלשון נקבה, שהוא חלק מהארץ, כשם ש'עיר' היא לשון נקבה, אבל כשמכה, הרי את האנשים הוא מכה ועל כן כתב בלשון זכר.

שלב 3

אפשרויות לסיכום והרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה.** נדגיש לילדים את החשיבות של דקדוק בלשון הקודש, ובכל מילה הכתובה בתורה.

שלב 4

רוצה להיערך לשבת עם רעיונות ודברי תורה לפרשת וישלח?
היכנסו לקישור <https://did.li/kDzOf>

סעודה שניה התעלמות יעקב משאלת עשו על נשיו

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כתוב בפרשה: "וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנּוּ אֶלֶּהֵם אֶת עֲבָדְךָ" (לג, ה) נשאלת השאלה: **לאחר שראה עשו 'את הנשים ואת הילדים', ושאל עליהם 'מי אלה לך', מדוע ענה לו יעקב רק על הילדים?**

שלב 1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

- א. האם היתה ליעקב סיבה להתעלם, ולא להתייחס לשאלת עשו על נשיו?
ב. מדוע עשו שאל את יעקב על נשיו?

שלב 2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **רד"ק:** יעקב קיצר בדבריו והשיב לו רק על הילדים, ומכך הבין עשו בעצמו שהנשים הן אימותיהם.
- **רמב"ן:** מדרך המוסר יעקב לא התייחס לשאלתו על נשיו, וענה לו רק על שאלתו על הילדים, והבין עשו שהן אמהות הילדים.
- **חזקוני:** עיקר שאלתו של עשו היתה על הילדים, אם הם בניו או בני ביתו או עבדיו, ולא התכוון לשאול על נשיו, ועל כן השיב לו יעקב רק על ילדיו.

שלב 3

- **אברבנאל:** בתשובתו לא התייחס יעקב לשאלה על נשיו, אלא רק לילדים, **משום** שהתבייש לומר שיש לו 4 נשים, כדי שעשו לא ילעג לו ויאמר איך יתכן שהוא כצדיק לא מסתפק באשה אחת או שתיים, שהרי אפילו הוא [עשו] נשא רק שלוש נשים. **יעקב התעלם משאלתו על הנשים, במחשבה שעשו יסבור שהן נשים מטפלות ולא נשותיו.**
- **אלשיר:** יעקב חשד שעשו נתן עיניו באחת מנשיו, כפי שכתוב 'וַיֵּרָא אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים' (כשהילדים הם רק באופן צדדי), וירצה לשאת אותה לאשה, מתוך מחשבה שהיא בת של יעקב, ועל כך השיב לו 'הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנּוּ', כלומר: הנשים שאתה רואה אינן מ'אֲשֶׁר חָנּוּ', אלא רק 'הַיְלָדִים', כי הנשים הן נשותי, ולא בנותי.
- **שפתי כהן:** יעקב עשה עצמו כמתעלם משאלתו על הנשים, והראה שכביכול אינו חושד בו שנתן עיניו בנשים, וכאילו שאל רק על הילדים, ועל כן השיב רק עליהם.
- **רש"ר הירש:** תשובתו התייחסה גם לשאלת הנשים, יעקב רמז בעדינות, שנוסף לחסד הקב"ה, הרי מבחינה גופנית ורוחנית, הוא זכה לעושר, הודות לנשיו, נשותיו הן אמהות לילדיו.

אפשרויות לסיכום והרחבה:

לשאול את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. מומלץ לעשות סיכום התשובות

בקצרה. מתשובתו של יעקב ניתן ללמוד לקח חשוב לחיינו. יעקב היה איש אמת, ולא הוציא מפיו דבר שקר. לצד זאת, כשראה שיש צורך להתעלם מפרט מסוים, הוא ידע איך להעלים עין, כמובן בצורה שאינה פוגעת בזולת.

משהחליט שאין ראוי להשיב לעשו על שאלה זו, (מכל סיבה שהיא, בין אם מטעמי צניעות, ובין אם משום שלא היה ראוי שישב לשאלה זו) עשה זאת יעקב ברגישות, אך בנחישות רבה.

שלב 4

העלון הודפס לזכות והצלחת התורם (החפץ בעילום שמו) ולהצלחת בני משפחתו בפרנסה, בחינוך ילדים ובכל העניינים

סעודה שלישית פטירת דבורה - מינקת רבקה

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כתוב בפרשה: "וַתָּמֶת דְּבִרָה מִיִּנְקַת רֵבְקָה וַתִּקְבֶּר מִתַּחַת לְבַיִת אֵל תַּחַת הָאֵלוֹן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אֵלוֹן בְּכוֹת" (לה, ח) נשאלת השאלה: **מדוע התורה כתבה את פטירתה של מינקת רבקה ומקום קבורתה?** מה מקומו של פסוק זה כאן, לאחר שבפסוק הקודם כתבה התורה שיעקב בנה מזבח ובפסוק הבא כתוב שהקב"ה נגלה אליו?

שלב 1

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **מדרש אגדה:** "עד שהוא משמר אבלה של דבורה באתה להם בשורת אמו, הדא הוא דכתיב 'וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב... וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ', ומה ברכה בירכו? זו ברכת אבלים. **ומפני מה לא נאמרה מיתת רבקה? לפי שבנה עשו, וגם נקברה בלילה מפני עשו, שלא יאמרו כך וכך תבא על הבטן שנוצר בו איש כזה."**
- **מדרש שכל טוב:** "ומהיכן נמצאת דבורה עם יעקב? מלמד ששלחתה רבקה להביא את יעקב, כדכתיב 'וַיִּשְׁלַחְתִּי וְלִקְחֶתִּי מִשָּׁם' (לעיל כז, מה), ואירעה אסון בדרך ומתה בבית אל, ובא הכתוב ופירש מי היתה דבורה, שעד עכשיו לא נודע לנו שמה, אלא סתם כתיב 'וַיִּשְׁלַחוּ אֶת רֵבְקָה אֶחָתָם וְאֶת מִנְקַתָּה' (לעיל כד, נט)".
- **רשב"ם:** להשמיענו שיעקב עבר בדרכו חזור בכל המקומות שבהם הלך לפדן ארם, והיו שני מקומות שנקראו 'בית אל'. הפסוקים עד כה, כולל מיתת רבקה ומיתת דבורה היו בבית אל שכינה 'אל בית אל', ואילו בניית המצבה ונבואת יעקב היו בבית אל השני, שכינה 'אל בית אל', וללמדנו שבמקום זה היתה מיתת רבקה ודבורה מניקתה.
- **רמב"ן:** יעקב בכה והתאבל על אמו הצדקת שאהבה אותו, שנפטרה [כפי שכתוב 'וַיֵּבֵא יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו מִמֶּרָא קְרִית הָאֲרָבַע הוּא חֶבְרוֹן' (לקמן פסוק כז)], ואילו היתה אמו חיה, היה כתוב שבא אל אביו ואל אמו, ולא על המינקת הזקנה. התורה לא ציינה את פטירתה במפורש, כשם שלא ציינה את פטירת לאה, אלא בדרך אגב פטירת דבורה מניקתה, משום שרק עשו נכח בהלויה. בהיעדרות יעקב ממנה לא היה זה כבוד לכתוב אודות הלוויתה, כשגם יצחק, לא נכח בה, משום שלא יצא מביתו. לאחר שהגיעה רבקה ונישאה ליצחק, חזרה דבורה מניקתה לארצה, ומששב יעקב לארצו, שבה עמו דבורה, שהיתה עברו מעין אמה, לראות את רבקה.

שלב 2

אפשרויות לסיכום והרחבה:

לשאול את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה.**

שלב 3

הזדמנות מצוינת להסביר לילדים שכל פרט בתורה מדוקדק. ואם התורה לא ציינה את פטירת רבקה, הרי שיש כך סיבה. מנגד כתבה התורה, לדעת חז"ל וכך ביאר גם הרמב"ן, את פטירת מינקת רבקה, ומכאן למדנו על פטירת רבקה אמנו.

לחצו
כאן

לקבלת העלון 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה' למייל Office@shaalti.co.il או לוואטסאפ 052-9453811

שאלות לשולחן שבת

פרשת וישלח

ניתן למצוא את התשובות בספרי 'תורתך שאלתי'

1 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֶשָׂו אָחִיו אֲרֻצָּה שְׂעִיר שָׂדֵה אָדוּם (לב, ד)
מדוע יעקב שלח מלאכים לעשו?

2 וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשְׁמִי (לב, ל)
מדוע המלאך נמנע מלומר את שמו?

3 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב... כִּי עַל בֶּן רְאִיתִי פָּנֶיךָ כִּרְאֵת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצַנֵּי (לג, י)
מה ההשואה שעשה יעקב? ומדוע הזכיר זאת?

4 וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ בְּנֵימִין (לה, יח)
מה ביאור שמו של בנימין לפי רחל ולפי יעקב?

מגיע לשולחן שבת ו... אין דבר תורה?

רוצה ללמוד ולדעת את פרשת השבוע?

עם 'תורתך שאלתי' אין יותר שאלות

הרב חגי ולוסקי מציג

פריצת דרך בלימוד פרשיות התורה

הזמינו כעת והספרים בדרך אליכם
052-9453811

או לחצו כאן

או באתר 'תורתך שאלתי'

הספרים שיעשירו וירוממו את שולחן השבת שלכם

הנוטל עצה מזקנים והמציית להם אינו נכשל וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׂמֵעוֹן וְלוֹוִי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֵאוּ עַל הָעִיר בֶּטֶח וַיַּהֲרֹגוּ (לד, כה)
רש"י: בניו היו, ואעפ"כ נהגו עצמן שמעון ולוי כשאר אנשים, שאינם בניו, שלא נטלו עצה הימנו
2 אנשים התגוררו בשכנות לר' יעקב קמנצקי והיו בשנת אבל ולשניהם נולד בן. אחד שאל האם רשאי לערוך את הברית מחוץ לביתו, וקיבל תשובה חיובית. השני שאל אותה שאלה, אך קיבל תשובה שלילית.
רבי יעקב עצמו הסביר את פסיקותיו השונות:
הראשון איש עסקים אמיד, וחששתי שאם יראו שעורך את הברית במסגרת צנועה בביתו, ידברו עליו שמצבו הכלכלי התערער. חשדות אלו עלולים לגרום לו קשיים להשגת אשראי, ולהזיק לפרנסתו. לכן, יש כאן "דבר האבד", והוריתי שמותר לו לערוך את ברית המילה מחוץ לביתו.
לעומתו השני איש חינוך. אין לו כל היתר לסטות מהמנהג המקובל שאבל אינו משתתף בברית מילה מחוץ לביתו בשנת האבלות.

בחור בישיבתו נתפס בגניבה. המשגיח שאל את ר' יעקב איך לטפל בענין. רבי יעקב הציע לו להטיל על הבחור תפקיד בישיבה שתמורתו ישלמו לו דמי כיס. והוסיף: "עצה זו אינה לטובתו הגשמית, אלא בעיקר לטובתו הרוחנית"